

Управління освіти Шосткинської міської ради
Шосткинський дошкільний навчальний заклад № 3 «Ведмежатко»

Доповідь

**Принципи правового виховання
дошкільників**

(до семінару)

Підготувала

вихователь

ЗДО № 3 «Ведмежатко»

Шевцова Т.І.

Правове виховання дошкільника починається з виховання у нього почуття власної гідності, поваги до самого себе. Тільки поважає самого себе і свої права людина здатна по-справжньому поважати інших людей та їх права. Тому в дошкільному закладі і сім'ї необхідно створити атмосферу визнання індивідуальності дитини, поваги його особистості, а самій дитині надати можливість реалізовувати свої людські права. Він повинен володіти свободою вибору, проявляти активність, ініціативність, самостійність, мати можливість висловлювати власну думку, проявляти шанобливе ставлення до думки інших, вміти надавати допомогу і приймати її. Без цього не можуть розвиватися такі необхідні кожній людині громадянські якості, як активність, самостійність, рішучість, відповідальність.

Принципи правового виховання дітей спрямовані на формування правової культури, поваги до закону та прав людини через системність, гуманізм та рівноправність. Вони базуються на поєднанні знань про права з вихованням відповідальності, врахуванні вікових особливостей та інтеграції правових знань у повсякденне життя.

Враховуючи вікові особливості дошкільників з дітьми необхідно спілкуватись зрозумілою для них мовою та виходити з таких принципів:

- зв'язку правового виховання з практичними життєвими ситуаціями;
- зміст інформації повинен відповідати віковому рівню життєвого досвіду, світогляду, особливостям психічних процесів (пам'ять, увага, мислення, сприймання);
- поєднання колективного та індивідуального підходів;
- єдності правового і морального виховання;
- логічної послідовності правового виховання: від одержання знань про норми, до засвоєння їх на практиці, і надалі до формування усвідомленої установки щодо необхідності дотримання їх кожною людиною;
- пріоритету ігрових методів правового навчання та виховання з метою активізації інтересу до засвоєння норм проживання у суспільстві;

- інтеграція різних видів дитячої діяльності;
- цілеспрямоване використання народознавчого матеріалу та художніх творів;
- поступове підведення дітей до самостійних висновків та узагальнень.

Ці принципи забезпечують свідоме ставлення дітей до своїх прав і обов'язків, а також допомагають захистити їх від приниження чи експлуатації.

Дошкільний період дитинства – важливий період освоєння системи правових еталонів (цінностей і сенсу життя, суспільно значущих нормативів і вимог, способів розуміння і пояснення емоційних станів своїх та інших людей, усвідомлення власних переживань), здатності управляти своєю поведінкою, діяти відповідно до соціальних вимог, планувати свої дії на основі первинних ціннісних уявлень. Правове виховання дошкільників – це виховання почуття обов'язку, справедливості, щирості, відповідальності, милосердя та інших чеснот, які здатні надати вищого сенсу справам та думкам людини. Основними орієнтирами для правового виховання вихованців є: знання дітей про свої права і обов'язки, оцінка власної поведінки і поведінки інших людей з точки зору норм права, оперування правовими знаннями у власній поведінці і реалізація правової поведінки в різних видах діяльності, повнота знань і потреба в отриманні нових знань. Всім відомо, що дитинство і гра нерозривно пов'язані. «Правильні» ігри роблять дітей більш розумними, цілеспрямованими, емпатійними, навчають, розвивають і соціалізують, а отже, гра - надзвичайно корисна діяльність.

Насамперед, гра - це весело. У грі малята почуваються вільними. Адже ігрові дії не мають бути досконалими і приводити до конкретного результату. У грі діти мають діяти хаотично, бути ким завгодно і робити щось без жодної причини.

Гра - справа добровільна. Грати чи ні в певну гру - завжди рішення дитини, її власний вибір. А можливість здійснювати вибір, як відомо, - доволі серйозна мотивація.

Гра - можливість досліджувати.

Уже шестимісячне маля, бавлячись брязкальцем, уважно дослуховується до звуків, що при цьому народжуються. І хоча у процесі ігрової діяльності діти не націлені на конкретний результат, у довгостроковій перспективі гра має і практичні переваги - вона допомагає пізнавати світ.

Гра - провідна діяльність дитини дошкільного віку, а ігровий простір є пріоритетним і найбільш інтегрованим в усі інші простори. Оскільки саме у грі дитина пізнає навколишній світ і формує уявлення про саму себе, у закладі дошкільної освіти необхідно створити умови для розгортання різних видів основної діяльності: вільної гри, рольової, з правилами та наочністю тощо.

Виділяють структуровану та неструктуровану ігри: - структурована гра має повний формат і підпорядковується відповідним правилам (ігри з правилами, настільні ігри); - неструктурована (вільна) гра відбувається, коли діти слідуєть своїм бажанням, ідеям та інтересам, не прагнучи досягнути нав'язаного ззовні результату (вона надає малятам можливості вивчати простір довкола, визначати власні межі в різних природних та рукотворних середовищах).

Дорослі можуть сприяти розгортанню неструктурованої гри, але не мають керувати нею. Така гра не обмежена жорсткими рамками і не потребує особливого ігрового матеріалу.

Переваги неструктурованої (вільної) гри: -

-рідко має заздалегідь визначені цілі, натомість дає дітям змогу створювати свої правила та встановлювати власні межі;-

надає малятам можливість пізнавати світ на власних умовах; -

-сприяє самовизначенню, формуванню адекватної самооцінки та здатності до саморегуляції - життєво важливих аспектів емоційного розвитку; -

-стимулює емоційний та когнітивний розвиток; -

-формує соціальну компетентність, повагу до правил, самодисципліну, навички контролю агресії, розв'язання проблем та конфліктів, сприяє розвитку лідерських якостей;

-створює благодатний ґрунт для розвитку творчості та фантазії;

-сприяє розвитку сили, координації рухів, зміцненню здоров'я дітей.

Роль педагога у розгортанні гри:

-надає своєчасний зворотний зв'язок та м'яку підтримку у виконанні певних дій (за необхідності).

-вчасно надає матеріали, у яких виникає потреба під час гри; розширює гру і заохочує до більш логічного та продуктивного мислення, підказує дітям нові ігрові ідеї.

-спрямовує малят до розв'язання ситуації, а потім обережно допомагає їм «перемкнутися» на інші завдання.

-створює простір для вираження дітьми своїх почуттів та емоцій, навчає взаємодії.

Прийоми та методи для забезпечення високого ступеня активності та свободи дитини в організації ігрової діяльності

1. Прийом провокація. Облаштування певним чином ігрового простору, викладання у вільний доступ цікавих матеріалів для образотворчості, будівельного матеріалу та інших надихне малят на взаємодію з цими атрибутами, що цілком може втілитися у грі.

2. Дитяче експериментування (діяльність, спрямована на пошук об'єктивної інформації про устрій світу шляхом самостійного експериментування з об'єктами дослідження).

3. Розв'язування ситуацій провокацій. Дитина повинна мати можливість робити те, що вона задумала, не змушуючи себе дотримуватись вказівок дорослого. Важливо, щоб вона знала: її креативна діяльність не матиме для неї жодних негативних наслідків.

4. Виготовлення найпростіших механізмів та моделей, придумування нових та незвичних способів використання обладнання (розвиваються навички творчого мислення, відкриття нових та оригінальних ідей).

5. Взаємодія з дорослим. Педагог має стати «науковцем у дії»: досліджувати, розв'язувати проблеми та виявляти дивовижне разом з дітьми, створювати у групі атмосферу довіри й творчості, бути щедрим на позитивні відгуки про дитячі роботи та ідеї.

6. Відкриті запитання (чудовий спосіб змусити дітей ділитися творчими думками, встановлювати зв'язок між окремими фрагментами отримуваної інформації, мислити нестандартно).

7. Уявна гра (гра-вигадка, гра-фантазія, символічна, драматургічна гра).

8. Повільна гра (надання дітям часу для стійкої, нескінченної, безперервної гри, включно з вільною грою та творчістю).

9. Партнерські ігри (вводять дитину в ситуацію необхідності узгодження дій з партнером відповідно до правил гри: діяти по черзі, не випереджувати партнера і не пропускати свій хід).

Отже, створити умови для вільної гри малят, допомагати їй розгортанню, не тиснути, не диктуючи своєї волі, - важливе завдання педагогів. Від уміння дитини грати залежить її здатність навчатися і розвиватися, приймати рішення і брати на себе відповідальність, розв'язувати будь-які проблеми впродовж усього майбутнього життя. Дитина, яка вміє грати сміливо, спонтанно, зосереджено і наполегливо, аж до фізичної втоми, неодмінно виросте сильною й гармонійною особистістю, здатною завзято і віддано працювати на благо собі та іншим людям.